

ΒΙΒΛΙΟ

ΚΡΙΤΙΚΗ

Για τους πολλαπλούς ρόλους της γυναίκας-μητέρας – γράφει η Λίλια Τσούβα

📅 07/05/2025

Μάκης Τσίτας, *Γιατί δεν κοιμάσαι μαμά;*, Μεταίχμιο, Αθήνα 2024.

Την πολυδαίδαλη καθημερινότητα των μητέρων και τα άγχη που αυτή επισύρει πραγματεύεται το παραμύθι του Μάκη Τσίτα *Γιατί δεν κοιμάσαι μαμά;* από τις εκδόσεις Μεταίχμιο (2024). Ο συγγραφέας το αφιερώνει στη μνήμη της δικής του μητέρας. Υπέροχα εικονογραφημένο από τη Γιώτα Κοκκόση το βιβλίο συναρπάζει με την απλότητα και την αλήθεια του.

Ο Τσίτας, ευαίσθητος σε θέματα δικαιωμάτων και φύλου, όπως η γραφή του έχει αποδείξει, επιλέγει να μιλήσει αυτή τη φορά για τις πολλαπλές υποχρεώσεις της γυναίκας εντός της οικογένειας, όπως και για την ισότιμη γονεϊκή συμμετοχή. Το επιτυγχάνει μέσα από έξυπνη αντιστροφή ρόλων, τοποθετώντας το παιδί σε θέση «αρωγού» του γονέα. Η σύντομη ιστορία παρουσιάζει τη μητέρα να μην μπορεί να κοιμηθεί και τον μικρό γιο να αναλαμβάνει να την κοιμίσει, τραγουδώντας ένα τραγούδι. Η μητέρα ωστόσο έχει διαρκώς στο μυαλό της υποχρεώσεις.

Η μυθοπλασία αναδεικνύει τους πολλαπλούς ρόλους της μητέρας η οποία παρά τη νομοθετημένη ισότητα του γυναικείου φύλου στην εποχή μας (όχι σε όλες τις κοινωνίες), επωμίζεται το μεγαλύτερο βάρος των οικιακών υποχρεώσεων. Η γυναίκα-μητέρα, τις περισσότερες φορές και εργαζόμενη, ενταγμένη στην παραγωγική διαδικασία, καλείται καθημερινά να ανταποκριθεί στις πρόσθετες υποχρεώσεις του νοικοκυριού και της φροντίδας των παιδιών, όπως και των ηλικιωμένων μελών. Οι υποχρεώσεις αυτές την επιβαρύνουν. Της στερούν ελεύθερο χρόνο, την καταβάλλουν ψυχικά, επισύρουν άγχος και αυπνία.

Η οικιακή προσφορά της μητέρας είναι άμισθη (υπήρξε αίτημα των φεμινιστικών οργανώσεων ο μισθός από την Πολιτεία στο παρελθόν). Αν και απομυζά μεγάλο μέρος της ενέργειας και του χρόνου της, συχνά δεν αναγνωρίζεται. Το μαγείρεμα, το σιδέρωμα, το καθάρισμα και τόσες άλλες εργασίες θεωρούνται δική της αρμοδιότητα και ευθύνη. Ορισμένα μέλη μάλιστα ενίοτε ενεργούν πιεστικά με τις απαιτήσεις τους οι οποίες όχι μόνον εξαντλούν αλλά και πληγώνουν τη μητέρα, παρότι αγόγγυστα τις εκτελεί με το απόθεμα της αγάπης της. Υπάρχουν επίσης περιπτώσεις κατά τις οποίες οι υποχρεώσεις αυτές γίνονται παράγοντας συγκρούσεων μεταξύ των συζύγων, δημιουργώντας ανταγωνισμούς και διαχωριστικά πλέγματα που διαταράσσουν την οικογενειακή γαλήνη. Και παρά το πλήθος των οικιακών συσκευών που έχουν εφευρεθεί, οι εργασίες δεν κατανέμονται ισομερώς, η μητέρα επωμίζεται το μεγαλύτερο βάρος, με αποτέλεσμα η ψυχική υγεία της να κλυδωνίζεται.

Ο Τσίτας με την έξυπνη ιστορία του κάνει το παιδί να προβληματιστεί πάνω στο ζήτημα της οικιακής εργασίας. Η μυθοπλασία αναπτύσσει την ευθύνη και τον σεβασμό προς τη μητέρα, την ενσυναίσθηση, ενώ παράλληλα μυεί σε θέματα ισότητας και δίκαιης κατανομής των ρόλων. Τοποθετώντας τον πατέρα να εκτελεί έργα που παραδοσιακά αποδίδονται στη μητέρα, φέρει στην επιφάνεια την ισότιμη γονεϊκή συμμετοχή και την προσωπική ευθύνη. Η αλληλεπίδραση οικιακής εργασίας και οικογενειακού κλίματος, όπως και η σύγχυση ρόλων εξαιτίας της εισόδου των γυναικών στην παραγωγική διαδικασία, παραμένει επίκαιρη.

Ο Τσίτας πλάθει έναν διάλογο μητέρας και γιου τρυφερό, οικείο, ζωντανό, παιγνιώδη, με το έξυπνο στοιχείο της ανατροπής των ρόλων. Αποδεικνύει ότι μπορούμε να περάσουμε στη νέα γενιά όμορφα μηνύματα με απλό και μεστό τρόπο. Η μυθοπλασία συμβάλλει στην ωρίμανση του παιδιού. Θετικότερα για την παιδική ψυχή λειτουργεί η εικονογράφηση με τα ελκυστικά χρώματα και τις εκφραστικές μορφές των ηρώων. Ιδιαίτερα εύστοχη η εικόνα του εξωφύλλου με τη μαμά να «κοιμάται» με το ένα μάτι ανοιχτό.

[Πρώτη δημοσίευση στο ηλεκτρονικό *Φρέαρ*. Δείτε τα περιεχόμενα του δέκατου πέμπτου ηλεκτρονικού μας τεύχους [εδώ](#).]

